

OBSAH

Seznam zkratek	15
Předmluva ke 3. vydání	17
1 Veřejný sektor a veřejná správa	19
1.1 Státní zásahy – příčiny a důsledky	19
1.1.1 Příčiny tržního selhání	20
1.1.2 Rozhodování o netržních aktivitách. Teorie veřejné volby	24
1.2 Úloha veřejného sektoru ve smíšené ekonomice	29
1.2.1 Charakteristika veřejného sektoru	29
1.2.2 Poslání, funkce a činnosti veřejného sektoru	30
1.3 Veřejný sektor jako část národního hospodářství	32
1.3.1 Struktura veřejného sektoru	33
1.3.2 Velikost veřejného sektoru. Faktory ovlivňující velikost a strukturu veřejného sektoru	34
1.4 Efektivnost veřejného sektoru	38
1.4.1 Pojetí efektivnosti	39
1.4.2 Faktory ovlivňující efektivnost ve veřejném sektoru	42
1.4.3 Efektivnost a objektivizace výdajů ve veřejném sektoru	45
1.5 Veřejné statky a jejich zabezpečování veřejným sektorem	49
1.5.1 Charakteristika veřejných statků	51
1.5.2 Externality a úloha veřejného sektoru	54
1.5.3 Zabezpečování veřejných statků	56
1.6 Decentralizace veřejného sektoru a úkoly územní samosprávy při zajišťování veřejných statků	68
1.7 Zajišťování veřejných statků soukromoprávními neziskovými organizacemi a veřejnými zakázkami	71
Shrnutí	77
Kontrolní otázky	79

2	Funkce a činnosti veřejné správy	81
2.1	Pojetí veřejné moci a veřejné správy	82
2.1.1	Formy uspořádání státu	82
2.1.2	Charakteristika veřejné správy	85
2.1.3	Vztahy mezi volenými orgány a veřejnou správou	97
2.1.4	Reformy veřejné správy a územní samosprávy	99
2.2	Stát a státní správa	102
2.2.1	Orgány a instituce státní správy v ČR	103
2.3	Územní samospráva	108
2.3.1	Vznik a vývoj územní samosprávy v českých zemích	108
2.3.2	Charakteristika územní samosprávy v současnosti	109
2.3.3	Předpoklady fungování územní samosprávy v ČR	118
2.4	Obec – základní článek územní samosprávy	119
2.4.1	Charakteristika a působnost obce	119
2.4.2	Postavení obcí v ČR	120
2.4.2.1	Orgány obcí a jejich činnost	126
2.5	Vyšší stupně územní samosprávy v ČR	132
2.5.1	Postavení a působnost krajů v ČR	135
2.5.2	Orgány kraje	142
2.6	Vztahy státu a územní samosprávy	143
2.7	Majetek spravovaný a využívaný veřejnou správou	145
2.7.1	Majetek územní samosprávy v ČR	147
2.8	Regionální politika	152
2.8.1	Regionální politika v ČR	162
2.9	Management a marketing ve veřejné správě, ve veřejném sektoru	167
2.9.1	Strategický management	169
2.9.2	Personální management	171
2.9.3	Management zabezpečování veřejných statků	177
2.9.4	Finanční management	178
2.9.5	Informační management	179
2.9.6	Management kvality	184
2.9.7	Marketing v neziskových organizacích ve veřejném sektoru	185
	Shrnutí	191
	Kontrolní otázky	193

3	Financování veřejné správy	195
3.1	Rozpočtová soustava	196
3.1.1	Soustava veřejných rozpočtů	197
3.1.2	Mimorozpočtové fondy	198
3.1.3	Rozpočtová soustava v ČR	201
3.2	Veřejný rozpočet, pojetí veřejného rozpočtu	212
3.2.1	Pojetí veřejného rozpočtu	212
3.2.2	Funkce veřejného rozpočtu	220
3.2.3	Příjmy veřejných rozpočtů	221
3.2.4	Výdaje veřejných rozpočtů	234
3.2.5	Rozpočtová skladba – třídění příjmů a výdajů v rozpočtové soustavě	241
3.2.6	Rozpočtový proces v ČR	247
3.3	Státní rozpočet	253
3.3.1	Charakteristika státního rozpočtu	253
3.3.2	Příjmy státního rozpočtu ČR	255
3.3.3	Výdaje státního rozpočtu ČR	258
3.4	Rozpočty územní samosprávy	262
3.4.1	Charakteristika rozpočtu obce a kraje	262
3.4.2	Příjmy rozpočtů územní samosprávy v ČR	266
3.4.3	Výdaje rozpočtů územní samosprávy	276
3.4.4	Mimorozpočtové fondy územní samosprávy	281
3.5	Neziskové organizace a jejich vztah k veřejným rozpočtům v ČR	282
3.5.1	Organizační složky a jejich vztah k rozpočtové soustavě	283
3.5.2	Příspěvkové organizace a jejich vztah k rozpočtové soustavě	288
3.5.3	Soukromoprávní neziskové organizace a jejich vztah k veřejnému rozpočtu	298
3.5.4	Daňový režim neziskových organizací v ČR	299
	Shrnutí	300
	Kontrolní otázky	302
4	Financování odvětví veřejného sektoru	304
4.1	Financování školství	304
4.1.1	Postavení školství ve veřejném sektoru	304
4.1.2	Financování školství	307
4.1.3	Financování přímo řízeného školství	311

4.1.4	Financování regionálního školství	319
4.1.5	Rozdělování prostředků v regionálním školství	326
Shrnutí		335
Kontrolní otázky		336
4.2	Financování zdravotnictví	337
4.2.1	Charakteristika zdravotnictví	337
4.2.2	Organizace zdravotnictví v ČR	338
4.2.3	Základní modely organizace zdravotnictví	340
4.2.4	Ekonomické aspekty zdravotnických služeb	343
4.2.5	Technika financování zdravotnických služeb	352
4.2.6	Druhy výdajů ve zdravotnictví	353
4.2.7	Výdaje na léky a ortopedické pomůcky	357
4.2.8	Vztahy mezi pojišťovnou a poskytovateli zdravotnických služeb	359
4.2.9	Základní způsoby placení za zdravotní služby	359
4.2.10	Hrubá bilance finančních prostředků za služby a léky	360
4.2.11	Problémy pojišťovacího systému	362
4.2.12	Financování zdravotnických zařízení v ČR	363
4.2.13	Zdroje financování	369
4.2.14	Systémy hodnocení výkonů ve zdravotnictví	371
4.2.15	Komparace zdravotnického systému ČR se zahraničím	374
4.2.16	Perspektivy financování zdravotnictví v ČR	375
Shrnutí		377
Kontrolní otázky		378
4.3	Financování sociálního zabezpečení	380
4.3.1	Charakteristika sociálního zabezpečení	380
4.3.2	Faktory ovlivňující sociální zabezpečení	381
4.3.3	Základní přístupy k financování sociálního zabezpečení	382
4.3.4	Hlavní subjekty sociální politiky	384
4.3.5	Způsoby sociálního zabezpečení v ČR 3	384
4.3.6	Organizace a provádění sociálního zabezpečení v ČR	385
4.3.7	Zdroje pro financování sociálního zabezpečení	386
4.3.8	Základní formy sociálního zabezpečení	387

34

4.3.9	Penzijní připojištění	398
4.3.10	Státní politika zaměstnanosti	399
4.3.11	Životní minimum	400
4.3.12	Dávky státní sociální podpory	401
4.3.13	Sociální dávky	403
4.3.14	Sociální péče	404
4.3.15	Dotiční programy MPSV	406
Shrnutí		407
Kontrolní otázky		408
4.4	Financování kultury	409
4.4.1	Kultura jako veřejný statek	409
4.4.2	Produkce kulturních statků	410
4.4.3	Výdaje na financování kultury	414
4.4.4	Financování regionální kultury (v rámci krajů a obcí)	420
4.4.5	Cestovní ruch	423
Shrnutí		425
Kontrolní otázky		425
4.5	Financování sportu	427
4.5.1	Význam a poslání sportu jako ekonomického statku	427
4.5.2	Ekonomické hodnocení sportu	428
4.5.3	Ekonomické hodnocení spotřeby	431
4.5.4	Organizace sportu v ČR	432
4.5.5	Základní legislativa ve sportu	435
4.5.6	Financování sportu	435
4.5.7	Ekonomické aspekty vrcholového sportu	446
4.5.8	Celkové zhodnocení velikosti výdajů na sport v ČR	447
Shrnutí		450
Kontrolní otázky		451
4.6	Financování péče o životní prostředí	452
4.6.1	Význam životního prostředí a základní problémy	452
4.6.2	Financování péče o životní prostředí	453
4.6.3	Státní fond životního prostředí	455

4.6.4	Zákony upravující náhrady za poškození životního prostředí	458
4.6.5	Poplatky, úplaty, odvody, úhrady a pokuty	460
4.6.6	Ekologické daně	466
4.6.7	Financování péče o životní prostředí krajskými úřady	467
4.6.8	Financování péče o životní prostředí z rozpočtů měst a obcí	468
4.6.9	Ekonomická efektivnost výdajů na péči o životní prostředí	469
4.6.10	Komparace se státy EU	471
4.6.11	Čerpání prostředků pro péči o životní prostředí z fondů EU	472
	Shrnutí	472
	Kontrolní otázky	473
4.7	Financování výzkumu a vývoje	474
4.7.1	Úloha výzkumu a vývoje v moderní společnosti	474
4.7.2	Státní vědní politika	474
4.7.3	Organizace vědy a výzkumu	476
4.7.4	Národní program výzkumu a vývoje	485
4.7.5	Financování výzkumu a vývoje	485
4.7.6	Hodnocení výsledků výzkumu a vývoje	489
4.7.7	Komparace se zahraničím	491
4.7.8	Makroekonomický rozměr problematiky vědy a výzkumu v EU	492
4.7.9	High technologie (high-tech)	493
4.7.10	Mikroekonomický rozměr problematiky výzkumu v EU	496
	Shrnutí	497
	Kontrolní otázky	498
4.8	Financování dopravy	499
4.8.1	Obecná charakteristika dopravy	499
4.8.2	Význam dopravy	500
4.8.3	Úloha dopravy při tvorbě společenských hodnot	501
4.8.4	Negativní vlivy dopravy na životní prostředí	501
4.8.5	Dopravní politika ČR	502

4.8.6	Úloha státu při rozvoji dopravy	503
4.8.7	Vliv dopravy na sociální politiku státu	505
4.8.8	Ekonomika odvětví	506
4.8.9	Vztah soukromého a veřejného sektoru v dopravě	508
4.8.10	Druhy dopravy	509
4.8.11	Vývojové tendence v dopravním sektoru	517
4.8.12	Mezinárodní srovnání	518
Shrnutí		519
Kontrolní otázky		520
4.9 Financování bydlení		521
4.9.1	Význam bydlení a bytová politika státu	521
4.9.2	Formy účasti státu a obcí při zajišťování bydlení	522
4.9.3	Vlastnické vztahy k bytům a formy bydlení	524
4.9.4	Domovní a bytový fond ČR	524
4.9.5	Bytová výstavba	529
4.9.6	Nájemné a další náklady spojené s bydlením	530
4.9.7	Regulace nájemného	532
4.9.8	Ekonomická podpora státu při výstavbě bytů	533
4.9.9	Cena bydlení a ekonomická pomoc státu	539
4.9.10	Získávání bytu	539
4.9.11	Rekreační bydlení	542
4.9.12	Situace bydlení v zahraničí	542
Shrnutí		545
Kontrolní otázky		546
4.10 Financování justice, policie a hasičských sborů		547
4.10.1	Charakteristika justice	547
4.10.2	Ekonomika soudů	548
4.10.3	Státní zastupitelství	553
4.10.4	Advokacie	553
4.10.5	Vězeňská služba	554
4.10.6	Financování policie	560
4.10.7	Bezpečnostní informační služba	566
4.10.8	Městská (obecní) policie	566
4.10.9	Požární ochrana	568
Shrnutí		570
Kontrolní otázky		571

4.11	Financování obrany	572
4.11.1	Charakteristika problematiky obrany státu	572
4.11.2	Obrana jako čistý veřejný statek	573
4.11.3	Charakteristika ekonomiky obrany	573
4.11.4	Management obrany	575
4.11.5	Financování obrany státu	576
4.11.6	Sestavování rozpočtu Ministerstva obrany	586
4.11.7	Hospodaření vojenského útvaru	587
4.11.8	Profesionalizace České armády	589
	Shrnutí	591
	Kontrolní otázky	592
4.12	Financování církví	593
4.12.1	Charakteristika a význam církví	593
4.12.2	Vztah církví a státu	594
4.12.3	Financování církví	595
4.12.3.1	Financování státem z dotací a subvencí	596
4.12.3.2	Financování členy církví	596
4.12.3.3	Financování z výnosu majetku nemovitého a movitého	600
4.12.4	Možné způsoby financování církví v ČR	602
4.12.5	Základní legislativní ustanovení financování církví v ČR	604
4.12.6	Restituce majetku církví	605
4.12.6.1	Majetek církví	605
4.12.6.2	Základní argumenty pro a proti restituci majetku církví	605
4.12.6.3	Rozsah restitucí	606
4.12.7	Hospodaření církví	608
4.12.7.1	Příjmy církví	608
4.12.7.2	Výdaje církví	609
4.12.7.3	Státní dotace církvím	609
4.12.8	Příklad hospodaření farnosti o cca 1 000 členech s velkým objektem	610
	Shrnutí	611
	Kontrolní otázky	612

4.13	Financování zemědělství, lesnictví a rybnářství	613
4.13.1	Obecná charakteristika a význam zemědělství v ČR	613
4.13.2	Struktura a infrastruktura v zemědělství	613
4.13.3	Vztah zemědělství k veřejnému sektoru	615
4.13.4	Zajištění základní výživy obyvatel	616
4.13.5	Zajištění ochrany a tvorby krajiny	618
4.13.6	Výrobní faktory v zemědělství	620
4.13.7	Hlavní znaky ekonomiky zemědělství	622
4.13.8	Financování zemědělství	623
4.13.9	Obecná charakteristika lesnictví v ČR	625
4.13.10	Ekonomika a řízení lesnictví	626
4.13.11	Organizace lesního hospodářství v ČR	627
4.13.12	Orgány státní správy lesů	627
4.13.13	Obecná charakteristika rybnářství v ČR	628
4.13.14	Spotřeba rybího masa v ČR	628
4.13.15	Vztah rybnářství k veřejnému sektoru	629
4.13.16	Ekonomika a řízení rybnářství	629
4.13.17	Organizace a zaměstnanost v produkčním rybnářství	631
	Shrnutí	632
	Kontrolní otázky	633
5	Spolupráce a partnerství veřejného a soukromého sektoru	635
5.1	Vztah veřejného a soukromého sektoru a jeho trendy	635
5.2	Výhody z uzavření spolupráce plynoucí pro veřejný sektor	637
5.3	Výhody z uzavření spolupráce plynoucí pro soukromý sektor	642
5.4	Rizika využití principu spolupráce a partnerství pro územní samosprávu	643
5.5	Způsob navázání spolupráce při poskytování veřejných statků na místní úrovni	644
5.5.1	Výběr partnera a uzavření smluvního vztahu o poskytování veřejných statků mezi územní samosprávu a soukromým subjektem	644
5.5.2	Hodnocení partnerství	649

5.5.3	Problematika stanovení ceny statku pro uživatele	652
5.5.4	Toky statků a peněz	652
5.6	Zvláštní formy spolupráce při poskytování veřejných statků na místní úrovni	654
5.6.1	Pronájem veřejného podniku	655
5.6.2	Společné podniky	656
5.6.3	Koncese	657
5.6.4	Licence	659
5.6.5	Franchising	659
5.6.6	Financování veřejné investice ze soukromých zdrojů	661
5.6.7	Leasing	662
5.6.8	Subvence a granty soukromým subjektům	663
5.6.9	Dočasná výpomoc orgánům veřejné správy od jiného subjektu	664
5.6.10	Návratná finanční výpomoc řešící riziko výpadku poskytování veřejných statků a služeb	665
5.6.11	Dobrovolníci	666
5.7	Typologie komplexních forem spolupráce respektive partnerství často využívané v zahraničí	667
5.8	Podpora spolupráce a partnerství veřejného a soukromého sektoru v ČR	671
5.8.1	Zákon o koncesních smlouvách a koncesním řízení (koncesní zákon)	673
5.8.2	Zákon o veřejných zakázkách	676
5.9	Spolupráce a partnerství na evropské úrovni	679
	Shrnutí	682
	Kontrolní otázky	684
	Přílohy	692
	Literatura	685
	Rejstřík	693